

Medborgarförslag – VA-kollektivets budget i fara

Medborgarförslag:

Att Skinnskattebergs kommun snarast fattar beslut om finansiering av vattenmätare och installation, genomför att VA-abonenterna debiteras enligt antagen taxa och noga följer intäktsutvecklingen för VA-kollektivets budget samt planerar för justeringar utifrån utfall av nya taxan.

Bakgrund

Vatten- och avloppstaxan antas varje år av Kommunfullmäktige. Den totala intäkten av taxan ska täcka utgifterna för VA-avdelningen, ansvar 1220.

VA-taxan som gällde till och med år 2022 beräknades utifrån abonnentens byggnadsyta och räknades om till enheter för varje påbörjade 300 kvadratmeter. Byggnadens yta säger i sig inte något om verksamhetens vattenförbrukning och är därför ett mått som kan slå orättvist mot verksamheter med stor yta och liten vattenförbrukning och vice versa. I den gamla taxan betalade verksamheter /företag fast taxa per enhet plus rörlig taxa utifrån förbrukning. För flerbostadshus betalades endast fast taxa utifrån antal lägenheter och inte något för förbrukning.

Abonenterna i VA-kollektivet fördelar sig enligt följande:

Typ	Antal	Varav kommunala
Verksamheter/Företag	71	22
Småhus (S. 661+ F. 46 + RH 179)	886	
Flerbostadshus	61	12
Totalt antal VA abonnenter	954	34

Av 71 verksamheter/företag har 40 st, varav 12 kommunala, haft kraftigt reducerat pris på gamla taxan genom att endast betala för 1-2 enheter istället för verkligt antal.

Alla villaägare (886 st), alla flerbostadshusägare (61 st) och 31 st verksamheter/företag sponsrar omedvetet dessa 40 st verksamheter som inte betalar full avgift. Detta har fortgått år efter år utan att något särskilt skäl framkommit till varför dessa betalar en mycket lägre avgift.

Trots att taxan antas av kommunfullmäktige varje år och ska gälla lika för alla har ansvarig sektor inte gjort något för att taxan skall tillämpas lika. Om taxan hade tillämpats lika för alla skulle taxan kunnat sänkas och ändå täcka VA-verksamhetens kostnader.

För år 2023 skapade VA-avdelningen ett förslag till ny taxekonstruktion för verksamheter/företag samt även flerbostadshus som baserades på vattenförbrukningen istället för byggnadsyta. Den fasta avgiften baserades på vattenmätarstorlek.

Avgiften räknades ut så att den skulle täcka utgifterna på ungefär 15 miljoner kronor per år.

För hyreshus där inte vattenförbrukning fanns registrerad antogs en fiktiv förbrukning. För alla verksamheter antogs sedan en uppskattad storlek på vattenmätare.

Uträkningen byggde på att den uppskattade kostnaden skulle tas ut i avgift per månad. För de utan uppgift om mätare kunde för en kortare period förra årets avgift gälla. Vartefter digitala vattenmätare installerades och mätvärden samlades in skulle avgiften justeras så att varje verksamhet betalade avgift utifrån verklig storlek på vattenmätare och verklig förbrukning. Utifrån varje månads prognos av totalen för år 2023 skulle också kommande års eventuella justeringar av taxan kunna beräknas.

För att täcka kostnaderna för inköp av vattenmätare och installation i de kommunala enheterna upprättades 2023-01-28 en tjänsteskrivelse om utökad budget, se bilaga "Tjut Finansiering av vattenmätare". Sådan extra finansiering utanför den nedskurna ramen ska ske enligt beslut i antagen budget 2023, sid. 21. Denna tjänsteskrivelse om finansiering för vattenmätare nådde dock aldrig TU för beredning och vidare beslut i Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige.

En ny tjänsteskrivelse, "KS-2023-190_Tjänsteskrivelse_2023-03-09", har upprättats och förslaget till beslut antogs av Kommunfullmäktige 2023-05-15:

Ärende

För de abonnenter där uppgift om mätarstorlek inte blivit registrerad eller installerad ännu behöver VA-kollektivet debitera taxan på schablon. Denna kommer att baseras på förra årets kostnad tills uppgifterna är uppdaterade och/eller mätare är installerade och avlästa vid två tillfällen.

Förslag till beslut

att taxan debiteras på schablon för de abonnenter där avläsning av vattenförbrukning inte är möjlig.

Beslutet om att debitera enligt schablon kan låta exakt som tidigare planerat för nya taxan. Det är dock inte det eftersom schablonen som avses inte kommer från konstruktionen av den nya taxan utan "förra årets kostnad" och med en förskjutning i tid över året. Här riskerar VA-kollektivet alltså en stor förlust genom att inte debitera ut full avgift och därmed inte få kostnadstäckning i budgeten.

Varför denna ändring av planen som riskerar VA-kollektivets budget och försvårar för verksamheten? Jo, det blir jobbigt att ta emot ifrågasättande samtal från de abonnenter som får höjd taxa eller behöver göra justeringar. Svårt att ta sitt ansvar för att följa upp nya taxan i budgeten och göra nödvändiga justeringar. För att slippa detta besvär har man gått upp med förslaget om att debitera enligt förra årets avgift. Samtidigt gör man en poäng av att ha rättat till något som blev fel trots att det är Teknik och service eget ansvar och att Kommunfullmäktige har beslutat detta.

Majoriteten av alla abonnenter kommer att få ungefär samma avgift som tidigare år.

För de som blivit antagna en för stor vattenmätare finns möjligheten att byta till mindre och för de företag vars verksamhet på annat sätt avviker så att den nya taxan inte är tillämplig finns möjlighet till särtaxa. Det finns kompetens inom VA-avdelningen att hjälpa abonnenterna med detta och andra frågor kring taxan.

Det är endast de med rätt antagen vattenmätare och förbrukning och som dessutom tidigare haft kraftigt rabatterad taxa som får en större höjning av avgiften. Detta beror alltså inte på den nya taxan utan på att de tidigare betalat mycket lägre avgift, genom att de blivit debiterade för få enheter.

Självklart kan alla förstå att de som i många år haft rabatt på en avgift blir upprörda när förmånen tas bort och avgiften höjs markant, särskilt för dem som inte ens varit medvetna om att de haft rabatt.

Trots det bör både KFs taxebeslut och likabehandlingsprinciperna följas, bättre sent än aldrig.

De 914 abonnenter som i årtal betalat mer för att sponsra de 40 abonnenterna med rabatt är i majoritet och bör vara de som är verkligt upprörda över detta samt den nedsättning av avgiften som nu beslutats. Alternativet till ny taxa hade varit att behålla och förklara den gamla taxan bättre samt *debitera alla* för verkligt antal enheter.

Det är stor risk att VA-kollektivets budget inte går ihop eftersom taxan nu kommer att tas ut enligt "schablon" för betald avgift förra året istället för den schablon som beräknats att utifrån nya taxan ge täckning för utgifterna. Förlust som uppstår får täckas av skattekollektivet, dels av de villaägare, hyresgäster och verksamheter som redan via sin VA-avgift sponsrar dem med rabatt, dels av dem som har enskilt vatten och avlopp.

Ytterst ansvarig är kommunstyrelsen.

Skinnskatteberg den 28 maj 2023

Titti de Verdier

Bilaga: "KS 2023-xxx-xx Tjut Finansiering av vattenmätare_TdeV-DvW".